

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

God geen onbewogen maar bewogen God

"en Hij deed het niet"

Jona 3:10b

Het zijn slechts vijf woorden, maar het wonder daarin is zo groot, dat geen mond het kan uitspreken en geen pen kan beschrijven. U hebt toch geleerd dat de Heere, de God van de Bijbel, onveranderlijk is? U hebt al de tekst bij de hand om dat aan te tonen: "Ik, de Heere, wordt niet veranderd, daarom zijt gij, o kinderen Jakobs niet verteerd". En 't is maar gelukkig dat de Heere Zich zo heeft bekendgemaakt en zo is. Daarom wordt er een volk zalig. Och dat volk kan zo veranderen. De ene dag: Heere, ik zal u hartelijk beminnen; de andere dag: rondolen als een schaap dat onbedacht zijn herder heeft verloren. Maar op grond van Gods onveranderlijkheid kan dat volk zingen: ik zal niet sterven, maar leven. Want de onveranderlijkheid van de Heere zegt dat Zijn trouw tot in eeuwigheid is, en dat Zijn liefde van eeuwigheid tot in eeuwigheid is.

Maken die vijf woorden nu een eind aan Gods onveranderlijkheid? Het lijkt erop dat God gelijk is aan ons mensen. Hoe kunnen wij zeggen en niet doen. Wat zijn wij veranderlijk. Is de Heere nu ook zo?

Jona heeft Nivevé het oordeel moeten aanzeggen: nog veertig dagen dan zal Nivevé worden omgekeerd. Jona bracht slechts prediking van het komende gericht. Er was geen kruimeltje Evangelie bij. Heb nu geen kritiek op Jona. Want hij preekte slechts zoals God het hem had voorgezegd. Zo behoort het bij elke dienaar des Woords. Alleen maar nazeggen van wat God heeft voorgezegd. Die gerichtsprediking had wel effect. Want de koning van Nivevé en al zijn

onderdanen geloofden aan God. Neen - ze gingen geen vraagtekens plaatsen achter die prediking. Zou het wel zo? Wie bewijst dat het komt? Alles is toch zoals gisteren en eergisteren? Ze geloofden dat het oordeel zou komen. Nog meer. Ze vielen ook het recht van het oordeel toe. Dat is wat! Een mens wil zo gaarne onder dat recht vandaan. Er was echter geen mens in Nivevé die het recht van het oordeel betwistte. Toen kwam er die proclamatie van de koning: mens en dier moet zich met zakken bekleden en vasten, en een ieder bekere zich van zijn boze weg, wie weet, God mocht Zich wenden en berouw hebben....

Wij, kerkmensen, zeggen: o koning, alles is te vergeefs, want onze God wendt Zich niet. Alle dingen zijn al van eeuwigheid vast. We zeggen nog meer: o koning, bij u ligt een wet vast. Een wet van Meden en Perzen kan niet veranderd worden. Daniël heeft dat ervaren en daarom werd hij in de leeuwenkuil neergelaten. Verwacht u nu, o koning, van onze God dat Hij terugkomt op Zijn besluiten? God is geen mens dat Hem iets berouwen zou!

Maar 't gebeurt toch, lieve lezer! God zag hun werken en dat zij zich bekeerden van hun boze weg. En....toen kreeg God berouw en het oordeel werd niet voltrokken.

Och wij zoeken dat op te lossen. We hebben er zelfs zo'n mooi zinnetje voor om het te verklaren. Maar, o mens, hier is niets te verklaren. Hier blijft slechts over verwondering en aanbidding. Zo is immers de beleving van al Gods kinderen.

Kijk - u kunt in uw vragen blijven steken. Hoe zit dat nu eigenlijk met Gods eeuwige besluiten en met verkiezing en verwerping. Hoe zit dat nu eigen-

lijk met Gods onveranderlijkheid? Die is toch niet te rijmen met Gods berouw? Er is nog zo'n vraag die kan afleiden van de hoofdzak. Zouden al die Ninevieten waarachtig bekeerd zijn geworden? Maar al die vragen doen zich op wanneer wij nog niet van de troon zijn afgekomen, wanneer wij nog niet geloven aan God. Het oordeel is en wordt ook ons aangezegd. De ziel die zondigt zal sterven. Hoe kunnen we rustig voortleven de grote oordeelsdag tegemoet, terwijl we God op 't hoogst hebben misdâan en daarom des doods schuldig zijn! Och dat we leren te geloven aan God. Dat is te geloven dat het oordeel komt. Dat is het recht van dat oordeel toevallen. Dan is het gedaan met alle rust. Dan wijken alle vragen. Dan moeten we buigen. Dan moeten we belijden: Uw doen is rein en Uw vonnis is gans rechtvaardig. Dan is er slechts één vraag belangrijk: is er nog een middel om die welverdiende straf te ontgaan en wederom tot genade te komen? Wat wordt dat kleine boekje Jona dan rijk. Het predikt ons Wie God is. Het zegt dat God geen starre onbewogenheid is. Zo maken mensen God, mensen die niet van de troon willen afkomen, die het recht van het oordeel niet willen toevallen, mensen die hun vijandschap tegen God trachten te verbergen. Maar de God van de Bijbel is de bewogen God. Hij reageert op onze houding. Ten kwade of ten goede. Zo moet het gezegd worden!

Hoe wordt dat wonder: "en hij deed het niet" als wonder beleefd. Hij kwam en zag op mij neder! Geen toornend aangezicht meer, maar milde handen en vriend'lijk ogen. Wat een wonder, wat een aanbiddelijk wonder! Het oordeel verdiend, en Hij deed het niet!

Nu moet u wel weten dat de grond van die Gods verandering niet zit in droefheid over de zonde, in de breuk met de zonde, in bekering. De grond

daarvan is alleen Jezus Christus. God veranderde niet in de hof van Gethsemané. Het besluit was vast dat Zijn Zoon, Jezus Christus moest sterven aan het kruis. Daarom gedenkt Hij ook vandaag nog met berouw! Daarom is God veranderlijk én onveranderlijk. Daarom zalig worden!

Ds. v.Z.

Van de administratie

We konden deze keer helaas maar 2 nieuwe abonnees inboeken. Dat is niet veel. Wie verblijdt ons in de komende weken met nieuwe abonnees voor ons blad? Aan giften werd per giro f 36.- ontvangen. De kollekten op de ontmoetingsdag in Kampen, incl. het kof-fiegeld, heeft ongeveer f 7500.- opgebracht. Hierbij is tevens inbegrepen een gift van f 100.- van D.B. te N.P. die niet kon komen. Voor dit alles weer heel hartelijk dank.

Zijn er abonnees die cassettebandjes van de ontmoetingsdag willen hebben, dan kunnen zij zich het beste in verbinding stellen met de heer J.A. Sprong te Sommelsdijk, tel. 01870-82914.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" opzenden naar: Ds. A. van Heteren, Brui-gomstraat 2, 4251 EP Werken-dam. Telefoon 01835-1113.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Vere-nigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de redactie

Ontmoetingsdag Bewaar het Pand

De ontmoetingsdag te Kampen ligt weer achter ons. Velen ontmoetten vrienden en bekenden. Naar onze waarneming waren er wat meer bezoekers dan vorig jaar. Het belang-rijkste is dat we mochten vernemen dat het gesprokene nog weerklank heeft gevonden in het hart. Het me-rendeel van datgene wat uitgesproken is op de ontmoetingsdag vindt u in

De Confessie van Westminster (4)

De vorige keer zagen we enkele alge-mene karakteristieken van de Westminster Confessie. We hebben daarnaast enkele verschilpunten opge-merkt tussen deze confessie en de drie formulieren van enigheid.

Er is nog een belangrijk verschil op te merken tussen de Dordtse Leerregels en de Westminster Confessie. Dat biedt ons dan tevens gelegenheid om wat dieper in te gaan op een bepaald aspect van de geloofsleer. Dit verschil heeft ook belangrijke consequenties voor de praktijk van het geestelijke leven.

Dit punt van verschil betreft de wijze hoe de Westminster Confessie en de Dordtse Leerregels spreken over de beloften van het genade verbond.

De Westminster Confessie behandelt in hoofdstuk VII het leerstuk, dat handelt over Gods verbond met de mens. Zij belijdt daar, dat God in het genade verbond Zijn Heilige Geest belooft te geven aan allen, die uitverkoren zijn tot het eeuwige leven. Door de wer-king van de Heilige Geest wordt men dan gewillig gemaakt en in staat gesteld om te geloven. Dit noodzake-lijk en gezegend werk van de Heilige Geest is volgens de Westminster Confessie in het genade verbond alleen beloofd aan de uitverkorenen.

Dan vinden we bij de Dordtse Leerregels wel een andere opvatting over het aanbod van de belofte van het Evangelie. De belofte komt nl. niet alleen tot de uitverkorenen, maar tot allen die onder het Evangelie zijn. Dit is te vinden in Hoofdstuk II, par.5:

deze aflevering van 'Bewaar het Pand'. De toespraken van ds. Baars en ds. den Butter zullen in uitgebreider vorm in 'Bewaar het Pand' verschij-nen. U treft deze keer in ons blad het eerste deel van deze toespraken aan.

Afscheid Ds. P. van Zonneveld

We denken aan ds. P. van Zonneveld, zijn vrouw en gezin nu de datum van afscheid nemen van de gemeente van Scheveningen (D.V. 1 oktober 1993) nadert wegens verleend emeritaat. We hopen dat het een gezegende dienst mag worden ter ere Gods. In het vol-gende nummer hopen we een verslag op te nemen.

AvH.

de belofte van het Evangelie moet aan alle volken en mensen, tot welke God naar Zijn welbehagen Zijn Evangelie zendt, zonder onderscheid verkondigd en voorgesteld worden.

De Leerregels belijden ook rustig daarnaast in hoofdstuk II, paragraaf 8, dat de levendmakende en zaligmaken-de kracht van Christus offer zich uit-strekt tot alleen de uitverkorenen en dat zij alleen met het rechtvaardigma-kend geloof en de zaligmakende gaven van de Heilige Geest begiftigd worden. Dat neemt niet weg dat de Dordtse Leerregels ongedwongen spreken over het voorstellen en ver-kondigen van de beloften van het Evangelie aan alle volken en mensen.

De Westminster Confessie kent alleen de relatie beloften en uitverkorenen. De Dordtse leerregels onderkennen deze werkelijkheid, maar spreken toch genuanceerder en meer i.o.m. de Schrift, wanneer ze daarnaast ook weet hebben van een aanbod van de beloften aan allen die onder het Evangelie zijn. Dat de Westminster Confessie alleen de relatie beloften en uitverkorenen kent, hangt samen met een nadere ontwikkeling van de leer van het genadeverbond, dat dan onder het beslag van de uitverkiezing gesteld werd.

Men leerde dat het genade verbond opgericht werd met Christus als Hoofd en in Hem met alle uitverkore-nen. De consequentie daarvan was dat de beloften van de weldaden van het genadeverbond alleen maar aangebo-den konden worden aan hen die bij dit

verbond horen, nl, de uitverkorenen. Dan kan het Evangelie nog wel aangeboden worden aan allen, die onder het Evangelie zijn, maar dan worden de beloften van het Evangelie hen nog niet aangeboden. Dat maakt wel alle verschil! Indien de weldaden van het Evangelie mij slechts aangeboden worden dan kan ik vanwege de verdorvenheid van mijn hart er nog geen deel aan krijgen. Mijn hart is verduisterd door de zonde en ik kan de Heere Jezus en Zijn weldaden niet aannemen in eigen kracht. Daar is een Goddelijk wonder voor nodig. Dat is het wonder van de vernieuwing door de Heilige Geest. Wij moeten een nieuw hart verkrijgen. Dat kan ik niet bij mijzelf bewerken. Die weldaad kan mij vele malen aangeboden worden, maar als die weldaad niet door de Heilige Geest in mijn hart toegepast wordt, dan ben ik nog reddeloos verloren.

Maar nu is dit de troost van het Evangelie, dat overal waar de Heere Zijn rijke Evangelie laat verkondigen de weldaden van God's genade niet alleen aangeboden worden, maar dat zij onder bevel van geloof en bekering beloofd worden. Dat is een rijke troost voor een alles missend mens. Een mens die zichzelf moet aanklagen dat hij alles verbeurd en verzondigd heeft, kan toch van God genade verkrijgen. Die mens zal de eis tot bekering horen, maar hij zal zichzelf moeten beschuldigen, dat hij zich niet kan bekeren.

Dan ligt er diepe troost in het feit dat de Heere de rijke werking van Zijn Heilige Geest belooft aan allen die onder het Evangelie zijn. Dat is niets anders dan de belofte van het genade verbond.

Die belofte van het genade verbond moeten we dan niet mis verstaan alsof het een absolute belofte zou zijn. Dat wil zeggen in de belofte van het genade verbond zegt God niet wat Hij doen zal, maar Hij zegt wat Hij gewillig is te doen.

Op deze wijze is het genade verbond een ware pleitgrond. dan ligt er rijke troost in voor een alles missend mens. Dan heeft het Evangelie kracht en doet het een werkelijk en levend appèl op ons hart en leven.

Zodra de beloften van het Evangelie alleen verkondigd worden aan het adres van de uitverkorenen, houdt het Evangelie op een welmenend aanbod van genade te zijn. Dan wordt het wel aangeboden aan allen, maar deze aan-

bieding is dan toch niet welgemeend. Echter wanneer God laat verkondigen dat Hij bereid en zeer gewillig is om een zondig mens uit het slijk van de verdorvenheid en schuld omhoog te trekken, dan is de aanbieding van het Evangelie welgemeend en dan alleen.

Als er iets voor ons duidelijk mag zijn vanuit de leer vertolkt in de Reformatie dan moet dat dit zijn, dat God altijd handelt met de mens in de weg van de belofte. God komt naar de mens toe met de ernstige aanbieding van de belofte van het Evangelie. Wee daarom de mens, die deze ernstige en welmenende aanbieding naast zich neer legt. Wee ook aan die mens die er maar vanuit gaat, dat omdat hij bij het verbond hoort, hij daarom ook zalig wordt. De beloften van het genade verbond moeten toegepast worden in mijn hart en leven. Dat is het werk van de Heilige Geest. Welk een troost is het wanneer het verkondigd mag worden, dat de Heere ook bereid is te redden en te zaligen. Hij is bereid Zijn Heilige Geest te geven aan allen die Hem daarom ernstig en aanhoudend vragen.

De Heere zegt het Zelf in Zijn Woord: Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde want Ik ben God en niemand meer, Jes.45:22.

Om de Naams des Heeren

Openingswoord Bewaar het Panddag Kampen 1993

“..waarom zouden zij onder de volken zeggen: Waar is hunlieder God?”

Joël 2:17e

Het is verblijdend, dat we elkaar hier in Kampen op deze ontmoetingsdag weer hebben mogen ontmoeten. Goed is het samen te luisteren naar Gods Woord. Ook is het een goede zaak dat er tussendoor ontmoetingen zijn en gesprekken.

Waar gaan die gesprekken vaak over? Over de nood van de Kerk, over de zorgen, die er in dit opzicht zijn. Die nood komt rondom ons én onder ons openbaar. We hebben er mee te maken. Het vervult zo vaak de harten en de gedachten van allen, die de Kerk des Heeren liefhebben. Er is veel van te zeggen. Enkele facetten van die nood kunnen we noemen: de uiterlijke teruggang, de verschrining van de prediking, het niet-meer func-

De Heere Jezus zegt: Bidt en u zal gegeven worden; zoekt en gij zult vinden; klopt en u zal opengedaan worden, Mat. 7:7. Indien dan gij, die boos zijt, weet uw kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal de hemelse Vader den Heiligen Geest geven den-genen, die Hem bidden? Lukas 11: 13. We mogen ook denken aan het bekende Woord van Petrus gesproken op de Pinksterdag, Hand. 2: 39: Want u komt de belofte toe, en uw kinderen, en allen, die daar verre zijn, zovelen als er de Heere onze God, toe roepen zal.

De Westminster Confessie vat de belofte op als een absolute belofte, nl. als een verklaring wat God daadwerkelijk doen zal in het leven van de uitverkorenen. De Dordtse Leerregels spreken genuanceerder over de belofte van het Evangelie, nl. dat zij gepredikt en voorgesteld moeten worden aan allen die het Evangelie horen.

Hier valt nog meer over te zeggen. Dat hopen we een volgende keer te doen. We zullen dan D.V. zien dat ook de puriteinen in de praktijk van de prediking hun hoorders hartelijk wisten op te wekken om te pleiten op de rijke beloften van God, gedaan in het Evangelie.

Hamilton, Ontario, G.R. Procee.

tioneren van wezenlijke elementen van de belijdenis, de doorbraak van het leven, dat de grens niet meer bewaart tussen de kerk en de wereld.

Is het niet goed? De nood van de Kerk vandaag op te merken, er mee bezig te zijn? Toch..de vraag moet dringen: hoe zijn we er mee bezig? We kunnen het nog anders zeggen: waar is het ons ten diepste om te doen?

Het kan ons alleen maar te doen zijn om het etaleren van klachten. Velen doen dat terwijl ze zelf buiten schot blijven en er eigenlijk geen pijn aan hebben. We kunnen het lang volhouden. Het kan ook te doen zijn om een opschuiving naar de goede kant, een verandering van de zaken waarover we bezorgd zijn. Het is een betere wens. Het zou alleen maar tot blijdschap stemmen als bijv. overal het besef was van de prediking, waarin het wonder van zalig-worden op de rechte grond doorklinkt en de weg,

waarlangs dat wonder gekend wordt. We mogen het wel afbidden van de Heere.

Echter..waar de nood van de Kerk van vandaag recht beleefd wordt, geestelijk verstaan wordt, daar gaat het ten diepste om iets anders! In het gebed om verandering ten goede gaat het om de Naam des Hééren.

We horen ervan in het gebed, dat in het profetische Woord spreekt van Joël. Het wordt op de lippen van wenende priesters gelegd, opdat het zo in hun hart zou zijn. Het is een aangrijpend gebed: "Spaar Uw volk, o Heere! en geef Uw erfenis niet over tot een smaadheid, dat de heidenen over hen zouden heersen; waarom zouden zij onder de volken zeggen: waar is hunlieder God?"

Tot wenen geroepen

Joël profeteert in een tijd van grote nood. De Heere bezoekt het volk van Juda met Zijn oordeel. Een sprinkhanenplaaeg teistert het land, gepaard gaande met een ontzettende droogte. Wij weten daar in de regel niet veel van. Voor ons besef doen sprinkhanen niet zo'n kwaad. We weten echter uit de plaag in Egypte, hoe erg of het was. Joël beschrijft het zo sprekend, hoe het sprinkhanenleger alles afeet op het platteland. Voor dat leger uit is er een luthof maar daarachter een woeste wildernis. Dat leger bedreigt ook Jeruzalem, de heilige stad. Het gaat over de muren, het dringt binnen in de huizen, zodat de mensen eruit moeten. Het is bij Joël teken van de dag des Heeren, de dag van de afrekening, die komen zal. God komt met Zijn eindoordeel over heel de wereld. Joël mag ontkoming prediken, verlossing van het oordeel. Maar niet anders dan langs de weg van de waarachtige bekering tot God. "Nu dan ook, spreekt de Heere, bekeert u tot Mij met uw ganse hart.." Een verbodsdag wordt uitgeroepen, een dag van vasten en gebed voor het aangezicht des Heeren. Maar het volk moet daartoe verzameld worden van groot tot klein. Zelfs bruidegom en bruid mogen niet achterblijven, allen moeten hiervan doordrongen zijn dat de Heere in deze nood gebed en boete vraagt voor Zijn Aangezicht.

Bijzonder klinkt het hier tot de priesters: "Laat de priesters wenen tussen het voorhuis en het altaar.." De priesters als vertegenwoordigers van het volk moeten naderen voor de Heere. Zij moeten voor God verschijnen met offer en gebed op de plaats, waar God

hen gesteld heeft. Ja, zij moeten wenen! Wenen als openbaring van de innerlijke rouw voor God. Het gaat om het wenen in de nood, vanwege de ongerechtigheid.

Zouden we het vandaag niet nodig hebben? Niet maar een luid spreken over allerlei, dat ons bezwaart en met grote zorg vervult. Zeker, daar is een roeping om op de rechte plaats en in de rechte weg kenbaar te maken wat indruist tegen Gods Woord. Maar dit wenen in waarheid en bewogenheid ..dát zoekt de Heer naar Zijn eigen Woord.

Versmaadheid en de Naam des Heeren

In het gebed van de wenende priesters heeft de Naam des Heeren zo'n grote plaats. Zij bidden om het gespaard worden van het oordeel, om het niet-overgeven van de erfenis, maar daarbij gaat het centraal om de eer van God, om de zaak van God. Het is ten diepste een pleitend gebed op de Naam des Heeren.

Het herhaalde "Uw" geeft dat pleiten weer: Uw volk, Uw erfenis..De priesters kunnen niet komen met wat van henzelf is, hun werk in het heiligdom. Ook niet met wat van het volk is, het volk heeft het verzondigd tegenover de Heere. Zij mét het volk hebben van zichzelf niets te verwachten. Zij vallen er vanuit zichzelf buiten. Alleen in de Goddelijke beloften, in Wie God is uit Zichzelf, is er hoop.

Dit pleiten is het meest aan het eind van dit korte gebed, als vanuit de versmaadheid de Naam des Heeren door de woorden van het worstelen heen aangegrepen wordt: "waarom zouden zij onder de volken zeggen: Waar is hunlieder God?"

Smaad wordt het volk der beloften aangedaan, als het wordt overgegeven aan de heidenen. De heidenen zullen dan zeggen: Juda is niet meer het bijzondere volk, dat door zijn God wordt bewaard en gered. Zij zullen spottend over hen lachen. En die spot, die smaad, is in wezen de spot en de smaad voor de God van Israël. "Waar is hunlieder God?" Dat raakt Zijn Naam. In die Naam is verborgen dat Hij het opneemt voor Zijn volk, dat Hij een reddend en een bewarend God is: de Getrouwe, Die van Zijn volk in Zijn ontfermende genade niet af kan! Laat het dan tot ons doordringen dat hier gezegd wordt: moet dan van God de smaadtaal gehoord worden dat Hij zo'n Naam niet heeft?

Het is het diepste "waarom", in het

gebed om verlossing uit de nood. Is het niet het ergste voor allen, die oprecht God vrezen, die smaad te moeten horen: waar is uw God? De dichter van Psalm 42 beleeft het: balling, ver van God, maar dan: Mijn tranen zijn mij tot spijze dag en nacht; omdat zij de ganse dag tot mij zeggen: Waar is uw God?"

Voelen we vandaag de smaadheid niet. De kerk "aan de rand van de samenleving". Breuken in de kerk. Zoveel zoeken van eigen eer. Het blijft niet verborgen. De wereld en een oppervlakkig christendom weten wel wat er gebeurd. Wat staat in veel opzichten het reformatorisch volksdeel te koop. Helaas moeten we ook zeggen: wat zét dat volksdeel zichzelf te koop! Het gaat zo vaak niet om de smaad die vanwege het krachtige getuigenis van de Kerk des Heeren gehoord wordt maar vanwege eigen schuld.

Hoe weinig is het daarbij om Zijn Naam te doen! Niettemin bij het wezenlijk verstaan van de nood van vandaag is het daarom te doen. Dat kan niet uitblijven. Doorleefde nood doet pleiten op de Heere Zelf. Dan hebben we niets meer om aan te brengen dan onze schuld. Zo wordt het hier toch ook getekend. Iemand zal wellicht opmerken: Kunnen die priesters "op bevel" wenen? Hier gaat het bevel wel vóórop, als wat de Heere welbehagelijk is. Maar tegelijk komt in dit gedeelte van Joël 2 zo duidelijk uit, dat het er is langs de weg van hartgrondige bekering tot God. "En scheurt uw hart en niet uw klederen en bekeert u tot de Heere". Door het gescheurde hart wordt de nood recht beleefd. Dat leert het: tegen God gezondigd te hebben. Dat beweent eigen schuld voor God. Dat heeft wezenlijk "pijn" van de ongerechtigheden van het volksleven, van het erdeel van de Kerk des Heeren. Dan worden we bij alle nood klein voor God gemaakt om het alleen van de Heere te verwachten. Dan kunnen we de smaad niet verdragen, die Zijn Naam wordt aangedaan!

Het uitzicht

Het pleitend bidden van de priesters heeft uitzicht! Het staat er niet voor niets: "laat de priesters wenen tussen het voorhuis en het altaar". Zo wordt hier getekend hoe de priesters gezicht hebben op het heiligdom des Heeren. Zij staan in de bres tussen het volk en God, terwijl de dreiging van het oordeel er is. Dan bidden zij "met het

gelaat naar de tempel, de woonstede Gods". Daar is het altaar, waar het bloed vloeit en God de eer krijgt. Daar stijgen de gebeden op. Daar is God tegenwoordig in het verzoenende bloed. Zij bidden in verootmoediging maar toch uitziend naar de plaats, waar de Naam des Heeren zo bijzonder uitkomt. Zo'n God is Hij vanwege Zijn beloften, om Christus' wil. Hij bewaart Zijn erfenis om het verzoenende bloed van het Lam van God.

De Kerk des Heeren heeft uitzicht. Langs de weg van de waarachtige bekering wordt hier dat uitzicht gepredikt. Het profetische Woord van Joël moet in onze tijd wel apart spreken. Het spreekt ook van de toekomst. Het predikt de Dag des Heeren, Die eenmaal geopenbaard wordt in de grote dag van Gods toorn. Daarheen zijn we onderweg, dwars door alle nooddijden óók de Kerk des Heeren. Wat bijzonder is het daarbij dat Joël duidelijk verbonden aan de Dag des Heeren de

uitstorting van de Heilige Geest verkondigt. Door die Geest alleen worden harten gescheurd, is er de waarachtige bekering tot God. Door die Geest is er het uitzicht op de Hogepriester in de hemel, Die bidt voor Zijn Kerk tot het laatst toe. Door die Geest is er het uitzicht op het volle heil en de volle zegen. Zo wordt de Kerk niet beschaamd, die in de nooddijden leert pleiten op de Naam des Heeren. Zij zal niet overgegeven worden aan de smaad.

Verstaan we dit in ons persoonlijk leven? Is er bij ons enkel de klacht over allerlei omstandigheden vandaag of kennen we als levend lid van de Kerk de waarachtige vernedering voor God? Groot als we in dat uitzicht delen voor eigen leven. Dan krijgen we de Kerk en haar nood mee in het gebed voor Gods Aangezicht. Dan is er, óók vandaag, de troost dat de Heere doorgaat en Zijn Kerk bewaart.

D. Slagboom.

De Heere regeert (I)

Bijbels-confessioneel

De Heere regeert! Zo staat het in de Bijbel en zo belijden we het ook. Maar hebt u het er nooit eens moeilijk mee gehad om dit echt te geloven? Het zijn maar een paar woorden, maar die enkele woorden houden geweldig veel in. En er kunnen tijden in ons leven zijn, dat we hevig aangevochten worden met deze waarheid. Regeert de Heere werkelijk? Regeert Hij alle dingen? Waarom gaan de dingen dan zoals ze gaan?

Ja, de Bijbel zegt ons duidelijk, dat de Heere regeert. Er zouden heel wat teksten te citeren zijn. Ik denk aan het woord waarmee Psalm 97 begint: "De HEERE regeert, de aarde verheuge zich". We kunnen ook denken aan de beginwoorden van Psalm 99: "De HEERE regeert, dat de volken beven". En om niet meer te noemen wijs ik nog op Psalm 103:19: "De HEERE heeft Zijn troon in de hemelen bevestigd en Zijn Koninkrijk heerst over alles". Meer wil ik op dit moment niet noemen. Later in deze serie artikelen zullen ook nog andere gegevens uit de Schrift ter sprake komen.

Nog even deze opmerking. Als we spreken over de Godsregering dan bedoelen we daarmee ook wat genoemd kan worden de Christusregering. Na Zijn hemelvaart is de Heere Jezus immers gezeten aan de

rechterhand Gods en heeft Hij alle macht ontvangen in hemel en op aarde. Het visioen van Openbaring 5 laat ons weten, dat het Lam de boekrol uit de handen van God heeft genomen. Op grond daarvan kan de Catechismus belijden, dat de Vader door Christus alle ding regeert (Zondag 19).

Onze belijdenis heeft wat de Schrift over de Godsregering zegt, nagesproken. Te denken is aan Zondag 10 van de Heidelberger Catechismus. In het kader van de belijdenis van Gods Voorzienigheid wordt daar gezegd, dat "God door Zijn almachtige en alomtegenwoordige kracht hemel en aarde, mitsgaders alle schepselen, gelijkt als met Zijn hand nog onderhouden en regeert".

Ook in Artikel 13 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis komt dit terug: "Wij geloven, dat die goede God, nadat Hij alle dingen geschapen had, deze niet heeft laten varen noch aan het geval of de fortuin heeft overgegeven, maar ze naar Zijn heilige wil also stiert en regeert, dat in deze wereld niets geschiedt zonder Zijn ordinantie".

Geloofsbelijdenis

Laat ik hierbij even mogen opmerken - later zal blijken waarom dit zo belangrijk is - dat het in deze belijdenissen om gelóofsbelijdenissen gaat.

Onze confessie verklaart de Godsregering niet, maar zij belijdt die. Dat is lang niet hetzelfde. Voor een verklaring moeten we de beschikking hebben over alle gegevens en moeten we bovendien een verstand bezitten, dat in staat is al die gegevens op de juiste wijze te rangschikken en verwerken. Zo'n verstand hebben we niet en bovendien heeft God ons van Zijn regering lang niet alles geopenbaard. Daarom is het voor de mens te enenmale onmogelijk om de Godsregering doorzichtig te maken voor zichzelf en voor anderen. We blijven met vele vragen zitten en vele problemen blijven voor ons onopgelost.

Maar de Godsregering kan wel beléden worden ook al beschikken we niet over alle gegevens en al blijft er veel verborgen. Voor deze belijdenis heeft een mens immers niet een groot verstand nodig, maar slechts ...een waar geloof. En dat geloof mag zeggen: Ik geloof dat God alle dingen regeert, ook al begrijp ik Zijn doen niet.

Zo moeten we ook gebruik maken van wat onze belijdenis over de Godsregering zegt. Nogmaals, die belijdenis geeft uitdrukking aan het geloof. Heel duidelijk is dat in Zondag 10 van de Catechismus. Die Zondag volgt immers op Zondag 9 en in Zondag 9 wordt het geloof in God als Vader beleden. Trouwens, ook de boven geciteerde zin uit Artikel 13 N.G.B. laat duidelijk zien, dat hier de taal van het geloof gesproken wordt. Laten we dit vasthouden; het zal blijken dat we dit hard nodig hebben bij de overdenking van de Godsregering. In de belijdenis van de Godsregering wordt gebruik gemaakt van de uitdrukking "Gods hand". Er is een Goddelijke hand die bestuurt en regeert en leidt. Zo is het inderdaad. Onze Catechismus omschrijft die hand nader door te spreken over "Gods Vaderlijke hand". Alleen, we zullen wel de nodige voorzichtigheid moeten betrachten met het willen aanwijzen van die hand in bepaalde concrete gebeurtenissen. We zitten er zo gauw naast en we interpreteren zo gemakkelijk naar ons eigen inzicht. O ja, soms is die hand ineens zichtbaar. Maar meestal blijft die hand onzichtbaar en zien we alleen maar dingen, die ons voor vragen plaatsen. Maar ook al zien we die hand niet, hij is er wel. Er is een "goddelijk geheim in de geschiedenis".

Noodlotsgeloof

Er was een tijd dat het vrijwel voor

ieder mens vast stond, dat de dingen hier op aarde niet toevallig gebeuren, maar dat er een Hogere Macht achter zit, die alle dingen laat gebeuren. Niet alleen Christenen geloofden, dat de Heere regeert. Ook heidenen geloofden dat een godheid of goden de dingen op aarde bestuurden. De orde en de samenhang van de dingen die men kon constateren leidde de mens ertoe om aan te nemen, dat er een wijze geest moest zijn die alle dingen bestuurd en bewaart.

U begrijpt, dat zo'n voorzienigheids-geloof op zich nog niet veel troost biedt. Als men namelijk niet weet wie die "wijze geest" of die "hogere macht" is, kan het feit dat er geregeerd wordt, weinig perspectieven bieden. We zien dan ook vaak, dat dit soort geloof menigmaal geleid heeft tot een stoïcijnse houding; een doffe berusting, omdat men toch niets aan de gang der dingen kan veranderen en men het maar moet nemen zoals het komt.

Het echte, bijbelse voorzienigheids-geloof leidt echter juist niet tot zo'n houding. De rechte beleving van het geloof, dat God regeert, leidt ertoe, dat we in onze afhankelijkheid in de weg van het gebed alles van de Heere leren verwachten en dat we alles wat ons overkomt leren aanvaarden als komend uit Zijn hand. En die hand is de hand van een Vader!

Hoeveel overeenkomst er op het eerste gezicht ook lijkt te zijn tussen het voorzienigheids-geloof bij heidenen en christenen, er is een zeer wezenlijk verschil. Voor een christen is het geloof in Gods voorzienigheid heel wat anders dan het geloof in een noodlot. Althans, zo behoort dat naar haar wezen van dat geloof te zijn. Ik ben me er echter van bewust dat er ook onder christenen wel eens een benadering van deze zaken voorkomt, die de indruk geeft dat ook zij die Godsregering beschouwen als een soort lot dat onafwendbaar is en waar een mens dan maar in moet berusten. Uitdrukkingen als: "Het wordt je niet door mensen aangedaan" wijzen daarop. Maar dan is wel het zicht verloren gegaan op het karakter van Hem die op de troon zit. Dan wordt zeker niet geleefd bij de belijdenis van Zondag 9 Heidelberger Catechismus. Ook hier komen we later op terug.

Een aangevochten zaak

We zagen dat er een tijd was dat het geloof in een regering door God vrij algemeen verbreid was onder de men-

sen. Dat is nu echter niet meer het geval. Overal is te zien dat het geloof in de voorzienigheid Gods helemaal niet meer zo vanzelfsprekend geacht wordt. Dat God regeert, wordt door velen ontkend. Er is forse kritiek gekomen op de traditionele voorstelling van zaken. Bij die kritiek worden verschillende motieven gehanteerd.

Zo wordt gezegd, dat de moderne wetenschap het geloof in een persoonlijke God en in een bestuur door die God in feite overbodig heeft gemaakt. Vroeger, toen de mensen nog lang niet zoveel wisten als wij nu doen, was er behoefte aan een verklaring van allerlei verschijnselen en gebeurtenissen, waar men met eigen inzichten geen verklaring voor kon vinden. De dingen werden eenvoudig niet begrepen. Daarom nam men de toevlucht tot de veronderstelling dat er een God moest zijn en dat die God alle dingen onderhoudt en regeert. Maar die veronderstelling is nu achterhaald; de resultaten van de wetenschap zijn zo groot en indrukwekkend en er is al zoveel duidelijk geworden, wat vroeger een geheimenis bleef, dat we geen God meer nodig hebben. En dus is ook het geloof in de Godsregering achterhaald.

Ook wordt gezegd, dat de mens vroeger uit een soort angstgevoel en besef van onzekerheid zijn toevlucht genomen heeft tot het bedenken van een godheid, die zorgt en regeert. De mens had in zijn onzekerheid en angst zo'n geloof nodig om zich veilig te voelen. Maar we hebben nu ontdekt, dat de mens op zichzelf aangewezen

is en voor zichzelf moet zorgen en dat het geloof in een voorzienigheid dus niet meer relevant is.

In onze tijd heeft met name het zogenaamde catastrofe-motief een grote rol gespeeld bij het terzijde stellen van het bijbelse voorzienigheids-geloof. Er zijn in onze eeuw zulke ontzettende dingen gebeurd en er hebben zoveel gruwelijke verschrikkingen plaats gevonden, dat het niet meer mogelijk is om te geloven in de Godsregering. Denk aan wat er gebeurde in de concentratiekampen in de tijd van Hitler; denk aan de gruwelen die het gevolg waren van het afwerpen van de atoombom op Hiroshima. Moeten we echt blijven geloven, dat God ook daar achter zat? Heeft Hij dat bestuurd? In zo'n God kan men dan toch niet geloven? En men rekent met het geloof in God en Diens bestuur af. Het uitzicht op de leiding Gods is geheel verduisterd en mensen die nog wel in die leiding geloven, worden beschouwd als irreële lieden, die wegvlugten uit de bittere werkelijkheid en die zich trachten vast te houden aan een hersenschim.

Moeten we ons laten overtuigen door deze kritiek? Was het geloof in de Godsregering inderdaad goed genoeg voor de mensen uit vroeger eeuwen, en hebben we dat nu in onze verlichte tijd niet meer nodig? Zijn de gegevens van de Schrift hieromtrent door de vorderingen van de wetenschap achterhaald en kunnen we veilig afscheid nemen van het geloof van onze vaders? We zullen zien.

Den Butter.

Herdenkingsdienst

60-jarig bestaan van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Doornspijk

De Christelijke Gereformeerde Kerk te Doornspijk is een aparte gemeente. Zij is ontstaan uit de moedergemeente Elburg. Dat is al een heel oude gemeente, die ook geen onbewogen geschiedenis heeft. Het boekje dat daaromtrent enkele jaren geleden uitgegeven is, legt daar een duidelijk getuigenis van af.

De gemeente Doornspijk is klein in zijn begin geweest. Toch is zij in de loop der jaren gegroeid. Toen de gemeente 50 jaren bestond, is er ter gelegenheid van dit feit een gedenkboekje uitgegeven. Het is heel aardig om dit te lezen, doch historische feiten zijn er niet veel in te vinden, omdat van de eerste jaren van het

bestaan der gemeente er niets of zeer weinig is bekend. Notulen werden er niet gemaakt, of ze zijn op de een of andere wijze verloren gegaan.

De gemeente is geïnstitueerd op 22 juli 1933 door Ds B. Oosthoek. De eerste 30 jaren van haar bestaan heeft de gemeente geen predikant gehad. Zij werd bediend door classispredikanten en anderen die daar begeerd werden.

Al was de gemeente klein in het begin, zij is toch gegroeid. Zij telt volgens het jaarboek op dit moment 120 belijdende leden en 153 doopleden. Samen 273 leden.

Het is leuk om in het gedenkboekje te lezen dat de penningmeester vanaf 20

juli 1933 tot 31 december van dat jaar heeft ontvangen de som van f 173,62. Door hem was in diezelfde periode uitgegeven f 170,47. Het saldo was derhalve op 1 januari 1934 f 3,15. Dat zijn bedragen die we ons in deze tijd niet meer kunnen voorstellen.

De eerste dominee die de gemeente heeft gediend was J. van Doorn. Onder zijn leiding werd er wat orde in de gemeente tot stand gebracht. De kerkeraad vergaderde regelmatig. Notulen werden er geschreven. De gemeente groeide, zodat het kerkgebouw moest worden uitgebreid. Hij heeft de gemeente 10 jaren gediend, en hij stierf.

Vier jaren lang is de gemeente daarna vacant geweest, tot de vacature vervuld werd door Ds. P. van Zonneveld. Tijdens zijn bediening is er een nieuwe kerk gebouwd, die er nog is en die er zijn mag. Hij heeft de gemeente gediend van 1977-1984. In 1986-1989 werd Ds. J.H. van Dijk zijn opvolger. Vanaf 19 januari 1990 wordt de gemeente gediend door Ds. D. Slagboom. Hij mag zich met genoegen te midden van de "Doornspiekers" bevinden.

De herdenkingsdienst van het 60-jarig bestaan vond plaats op donderdag 9 september 1993. Uitnodigingen had men niet verstuurd, zodat het herdenken geschiedde binnen een betrekkelijke besloten kring. Van de moedergemeente Elburg waren er verschillende aanwezigen, terwijl er ook enkele uit Katwijk aan Zee te zien waren. Dat laatste zal wel in verband staan met het feit dat Katwijk vóór Doornspijk door Ds. D. Slagboom werd gediend.

Al met al was er een redelijke opkomst.

Ds. Slagboom beklom om 19.30 uur de kansel. Heette alle aanwezigen hartelijk welkom. Hij liet zingen Ps. 48:4. Hij las Psalm 132 en ging voor in gebed. Daarna werd Ps. 77:7 gezongen, terwijl Ds. P. v. Zonneveld als eerste spreker de kansel beklom. Hij sprak n.a.v. Psalm 132:13 en 14: "Want de HEERE heeft Sion verkoren, Hij heeft het begeerd tot Zijn woonplaats, zeggende: Dit is Mijn rust tot in eeuwigheid, hier zal Ik wonen, want Ik heb ze begeerd."

Het verheugde spreker tot de gemeente op dit moment te mogen spreken en feliciteerde met het 60-jarig bestaan. Als eerste spreker moest hij zich beperken tot het "ontstaan" van de gemeente. Iets daarvan werd verteld, wat in het genoemde boekje te vinden

is. Ds. B. Oosthoek preekte in de eerste dienst over Psalm 43:4: "En dat ik inga tot Gods altaar." Drie gedachten werden aan deze tekst ontleend: A. Een heerlijke begeerte; B. Een nodige begeerte; C. Een voortdurende begeerte. Sion is van God begeerd. Dat was vrucht van soevereine genade. In het Oude Testament woonde God te midden van een schuldig volk. De ark was het symbool van Gods genaderijke tegenwoordigheid. Alles wat zich daarin bevond legde een getuigenis af. De ark ging met het volk mee door de woestijn. God ging met dat volk mee. Dat is het grote wonder. Dat was geen vrucht van verdiensten, maar van genade. Te Sion is de ark tot rust gekomen. Het werd door God tot een woonplaats verkoren. Zijn eenzijdige liefde kwam daarin openbaar. God bracht Zijn zegen mee. Psalm 84 legt daar een rijk getuigenis van af. "Welgelukzalig hij die bij U woont. Gestaag U prijst en eerbied toont....." God is onveranderlijk. Wat in het Oude Testament gold van Israël, dat geldt nu nog van de kerk. Dat geldt ook van de gemeente Doornspijk. Haar ontstaan is niet te danken aan menselijke prestaties, doch aan de goedertierenheden des HEEREN. De oud-testamentische symbolen zijn er niet meer. God heeft ons nog Zijn Woord gegeven en gelaten. Dat Woord getuigt van zonde en genade. Dat werd gepredikt, en dat moet gepredikt. En dat doet zijn kracht. Als het ontstaan van mensen zou hebben moeten afhangen, was er nooit een gemeente gekomen. Doch dank zij Gods genade mag de gemeente er zijn. Hij liet zingen Ps. 68:5: "Uw hoop, Uw kudde woonde daar.....", terwijl hem bijzonder had getroffen: "De HEERE gaf rijke juichensstof, om Zijne wond'ren en Zijn lof, met hart en mond te melden....."

Na hem ging Ds. J.H. v. Dijk de preekstoel op om te spreken over het "voortbestaan" van de gemeente. Hij deed dit n.a.v. Psalm 132:15: "Ik zal haar kost rijkelijk zegenen, haar nooddriftigen zal Ik met brood verzadigen." Hij begon met te zeggen dat Frederik de Grote, koning van Pruisen, eens aan zijn hofprediker had gevraagd: Noem mij een duidelijk bewijs dat God bestaat". Het antwoord was: "Het Joodse volk". Deze vraag is nog actueel. Zij kan ook nu op dezelfde wijze worden beantwoord, met als toevoeging: "de kerk". De kerk is een zichtbaar bewijs van het bestaan Gods. De Heere staat de

eeuwen door voor Zijn Kerk in. Daarom: Soli Deo Gloria. Opmerkelijk is dat in vers 5 tweemaal staat: Ik zal.... Hij staat voor het bestaan en ook voor het voortbestaan van Zijn volk in. Hij zal voor haar levensonderhoud zorgen. In natuurlijk en geestelijk opzicht. "Ik zal haar kost rijkelijk zegenen". Hij schenkt altijd mild en overvloedig. Zij hebben geen gebrek aan enig goed. Onder het rijkelijk zegenen valt ook de "kerkbouw". Doch de mens zal bij brood alleen niet leven. Al mogen wij de natuurlijke weldaden niet vergeten, het gaat tenslotte over de geestelijke. Want "de kost" is het eten, waar God Zijn volk mee voedt. Christus is het Brood des levens dat uit de hemel is neergedaald. De nooddriftigen worden met dat Brood verzadigd. Dat zijn diegenen die daar uit genade naar leren hongeren. Van zichzelf hebben zij gebrek aan alles. Doch de HEERE vervult al hun nooddrift. Zo zegt Hij het in Zijn Woord. Zo wordt het ook door Hem getrouwd volbracht. Hij gebruikt daar Zijn knechten voor, die het Brood moeten uitstallen, aanprijzen, opdat men komen zou tot het "eten" daarvan. Dat prediken van het Woord is in het verleden gebeurd. Ds. J. v. Doorn werd ten deze nog met waardering genoemd. Het mag ook nu nog gebeuren. God houdt getrouwd Zijn Woord. Hij liet zingen Ps. 132:10: "Ik zal Sion, 'k zal der armen spijs, hier zeeg'nen op de ruimste wijs....."

De laatste spreker was Ds. D. Slagboom. Hij zag zich tot taak gesteld te spreken over de toekomst van de kerk. Hij deed dit n.a.v. Psalm 132:16: "En haar priesters zal Ik met heil bekleden en haar gunstgenoten zullen zeer juichen." Echt jubileren is de naam des HEEREN vermelden vanwege Zijn grote daden. De kerk die haar ontstaan heeft te danken aan de HEERE, alsook haar voortbestaan, zal blijven bestaan ook in de toekomst. Daar getuigt de tekst van: "Ik zal Mijn priesters met heil bekleden". Dat zijn tegenwoordig de door God geroepen dienstknechten, die het Woord moeten uitdragen, en ook door de HEERE er toe in staat worden gesteld om het heil te verkondigen. Zij moeten, om dat recht te kunnen doen, zelf in het heil delen. Dan alleen kunnen zij het anderen op een Gode welbehagelijke wijze voorstellen. In het woord "heil" zit de Heere Jezus verborgen. Alleen door Hem is het heil te verkrijgen. Hij heeft het ver-

worven. Hij doet er zijn gunstgenoten in delen. Zijn gunstgenoten! Dat zijn degenen die door Hem van eeuwigheid zijn verkoren. Zij krijgen in de tijd Zijn gunst te genieten. Dat is een wonder. Want zij komen er achter dat zij de dood hebben verdiend. De wet leert hen dat. Het evangelie, toegepast door Gods Geest, doet Zijn gunst beleven. Daarom moeten de wet en het evangelie beiden verkondigd worden. Als dit recht gebeurt, krijgen de gunstgenoten stof om te juichen. Rijke juichensstof, om Zijne wonderen en Zijn lof, met hart en mond te melden. Dat juichen is een ander juichen dan dat van de naam-christen. Want die alleen maar de naam van Christus dragen, zonder in der waarheid een christen te zijn, kennen zichzelf niet en Christus ook niet. Hun juichen is ijdel.

“En haar priesters zal Ik met heil bekleden”. Het “Ik zal...” heeft de toekomst in zich. Wat er van de plaatselijke kerk in de toekomst worden zal, weet niemand. Want niemand weet wat de dag van morgen brengt. Daar is veel oppervlakkigheid. Veel afval. Doch de toekomst van de ware kerk is gewaarborgd. De HEERE zal daar

zelf voor in staan. Het loopt op het “volle jubileren” uit. Eenmaal zal de Kerk juichen, zeer juichen, als alle vijandschap en tegenstand voor goed verbroken zal zijn. Dan zal ze eeuwig zingen van Gods goedertierenheên.

De grote vraag is: Behoren wij tot de gunstgenoten Gods? Het kan nooit vanwege enige verdiensten onzerzijds. Daar het alleen uit genade kan, is er mogelijkheid voor een ieder, bij God vandaan. Die zegt, dat wie Hem zoekt, Hem ook zal vinden. Zoekt daarom de Heere terwijl Hij te vinden is, en roept Hem aan terwijl Hij nabij is. Wij bidden u van Christus wege: Laat u met God verzoenen. Het is nu nog het heden der genade. Wie dat in der waarheid doet, zal eenmaal met Gods gunstgenoten eeuwig zeer juichen. Amen.

Gezongen werd nog Ps. 89:7 en 8 terwijl er gecollecteerd werd voor het orgelfonds. Daarna ging Ds. D. Slagboom voor in dankgebed.

Voor hen die van verre kwamen, was er na afloop nog gelegenheid om koffie te drinken, waar door verschillenden gebruik van werd gemaakt.

De verslaggever, Ds. H.C. v.d. Ent.

de band tussen Woord en Geest losmaken en die twee gaan scheiden. Onvermijdelijk leidt dat tot een onderwaardering van het Woord. Men zegt dan bijvoorbeeld: we hebben het Woord van God wel in de Bijbel, maar het gaat eigenlijk om de Geest! Op deze manier dreigen ingevingen, stemmen die we in ons binnenste horen klinken, of indrukken die we hebben de plaats in te gaan nemen van de Schrift. Laat het duidelijk zijn dat wij buiten de Bijbel niets nodig hebben. Tegenover allerlei vormen van geestdrijverij heeft de reformatie in de zestiende eeuw ons immers geleerd dat het Woord het *alleen* zal doen! Anderzijds mogen we ook niet vergeten dat de Geest zich wel aan het Woord wil binden, maar dat doet op soevereine wijze. Het is niet zo dat de Geest automatisch bekerend en vernieuwend werkt waar het Woord gepredikt wordt. Heel scherp en toch ook evenwichtig heeft wijlen professor Van der Meiden gewaarschuwd tegen de gevaren die hier dreigen in zijn rede *De bijzondere Geesteswerking met het Woord*. Hij schrijft daar onder meer:

“Wanneer het Woord gezien wordt als één met den Geest, nl. zó, dat de Geest Woord geworden is en die Geest altijd werkt, dan heeft een ieder, die het Woord gelooft, alles. Het Woord heeft tot inhoud Gods heilsbeloften, heeft tot inhoud den Christus. Dat Woord te geschonken. Dat Woord is één met den Geest. Ik geloof dat Woord. Dan heb ik alles. Dan heb ik niets te maken met geestelijke ervaring; niets te maken met de vraag of ik wedergeboren ben of niet; dan behoeft ik ook niet te staan naar het werk van den Geest in mij en niet te spreken of te preken over Gods doorleidend genadewerk in het hart. Ik heb slechts te doen horen de eis van het geloof. Wie het Woord gelooft, gelooft in den Christus, is met Hem opgewekt en is in Hem der wet gestorven.(..) En wie het Woord gelooft, bezit ook den Heiligen Geest. Over geestelijke worstelingen behoeft niet meer gesproken te worden; onjuist is dan wat de oude Heidelberger ons leerde: het afsterven van den ouden mens en het opstaan van den nieuwen mens. De bijzondere werking van den Heiligen Geest met het Woord wordt ontkend. Door dit alles krijgen wij een onjuiste prediking over den Persoon van den

Gebeurt er nog iets (I)

Ongeveer een jaar geleden verscheen een boekje met als titel: *Gebeurt er nog niets?* Het gaat over dingen als de kerkdienst en de prediking. Hierin probeert de schrijver - ir. J. van der Graaf - erachter te komen, waar het toch aan ligt dat er zoveel kerkverlating, verwarring en versplintering is. Hij laat zien dat al deze dingen voor een belangrijk deel zijn toe te schrijven aan een “hoorcrisis” die ook onze gezindte niet voorbijgaat. Dat wil zeggen dat er iets grondig mis is met de bereidheid tot horen, tot het échte luisteren naar het Woord van God. Bovendien is er in onze gejaagde tijd ook gebrek aan innerlijke rust en voorbereiding tot de boodschap die in de naam van de levende God gebracht wordt. Over al deze dingen worden in dit boekje behartenswaardige dingen gezegd. Maar toen ik het gelezen had, bleef de vraag die in de titel gesteld wordt tóch bij mij haken: Gebeurt er nog iets? Is er onder onze prediking en in onze gemeenten nog sprake van beroering? En als dat zo is, wat voor beroering is dat dan?

U begrijpt wel dat het me bij deze vragen niet te doen is om de verschillen-

de kerkelijke en gemeentelijke activiteiten. Juist in deze tijd van het jaar, aan het begin van dit nieuwe seizoen, wordt immers duidelijk, dat er in dat opzicht heel wat gebeurt. En dat is op zichzelf nodig en goed. Maar bij alle activiteiten die ontplooid worden, mogen we de dieperliggende vraag toch niet vergeten: wat gebeurt er eigenlijk in geestelijk opzicht? Wat is nu de vrucht van al die catechisaties, huisbezoeken, bijbelstudies en vooral van de zondagse prediking? Gebeurt er nog wat? Of is het misschien zo bladstil als op een mistige herfstmorgen? Met die vraag zijn we bij het thema gekomen waarbij ik in deze artikelen enkele kanttekeningen wil maken: de Heilige Geest en de prediking.

Woord en Geest

Nog één opmerking vooraf. Met dit onderwerp zijn we terechtgekomen op het gebied van de verhouding van Woord en Geest. Wie een beetje thuis is in de leer van de kerk weet dat op dit terrein vele voetangels en klemmen liggen. Ik wil vooral op twee gevaren wijzen. Het eerste is, dat wij

Geest te horen, en die onjuiste prediking berooft de gemeente van haar troost. (...) Het genademiddel moet men niet laten ontaarden tot een tovermiddel, waarvan een magische invloed zou uitgaan".

We willen ten volle honoreren dat het Woord van God door de Heilige Geest gegeven is. Daarom is het ook het levende en krachtige zwaard van de Geest (vgl. Hebr. 4:12 en Ef. 6:17). Tegelijkertijd willen we er echter aan vasthouden dat de bijzondere Geesteswerking met en door het Woord nodig is, om de harten van zondaren te openen, zodat de boodschap van het evangelie nu ook in hun binnenste doordringt. Deze gedachten brengt Calvijn heel kernachtig onder woorden, wanneer hij in zijn Institutie (III-2-34) schrijft:

"Want Gods Woord is wel als de zon en schijnt op allen aan wie het gepredikt wordt: maar het is zonder enige vrucht temidden van blinden. En wij zijn allen van nature in dit opzicht blind. Daarom kan het in ons hart niet doordringen tenzij de inwendige leermeester, dat is de Geest, door zijn verlichting de toegang bereidt".

Deze woorden vormen als het ware de achtergrond, waartegen we iets willen zeggen over "De Heilige Geest en de prediking". Het zal duidelijk zijn dat we van dit veelomvattende onderwerp slechts enkele aspecten kunnen behandelen. Ik denk daarbij met name aan de volgende drie punten:

1. De Heilige Geest en de prediker
2. De Heilige Geest en de Boodschap
3. De Heilige Geest en de hoorders.

De Geest en de prediker

In de Schrift wordt niet alleen een nauwe band gelegd tussen de Geest en het Woord, maar ook tussen de Geest en de prediker. Niemand zal immers de boodschap der Schriften op de juiste wijze kunnen verkondigen zonder de leiding en de bediening van de Heilige Geest! De apostel Paulus laat dat duidelijk zien wanneer hij zegt dat er ook een soort prediking is die een aaneenrijging is van woorden van menselijke wijsheid, maar waarin de kracht van de Geest ontbreekt. Zo schrijft hij bijvoorbeeld aan de gemeente van Korinthe: "En mijn rede en mijn prediking was niet in bewegelijke woorden der menselijke wijsheid, maar in betoning des Geestes en der kracht" (1 Kor. 2:4). En in één van zijn andere brieven stelt hij een verkondiging van het evangelie

die alleen in woorden bestaat tegenover een prediking die ook "in kracht en in de Heilige Geest" is (1 Thess. 1:5). Nu zal iemand die de boodschap van de Schrift alleen in woorden van menselijke wijsheid uitdraagt, dat beslist wel op een welsprekende wijze kunnen doen. Hij zegt naar alle waarschijnlijkheid ook vele ware dingen. Maar hij mist datgene waarop het naar Paulus' woorden juist aankomt: de krachtige bediening van de Heilige Geest!

Daarom is het zo dringend nodig, dat degenen die het evangelie verkondigen persoonlijk kennis hebben aan Gods genade en onderwezen en geoefend worden op de school van de Geest. Het is een regelrechte ramp voor de kerk, wanneer er predikers zouden zijn die de krachtige werking van de Heilige Geest in hun eigen leven niet kennen. Zo heeft Calvijn er heel nadrukkelijk op gewezen, dat een dienaar van het Woord persoonlijk door de Heere onderwezen moet zijn, wil hij anderen kunnen onderwijzen. In een preek over Job 33:3 richt hij zich als volgt tot zijn collega-predikanten in Genève, die onder zijn gehoor zaten:

"Daarom: willen wij God zuiver dienen in ons ambt? Dan moeten wij voor alle andere dingen onze tong in bedwang houden dat zij niets anders zegt dan wat in ons hart is afgedrukt. Wij horen toch wat David gezegd heeft en wat Paulus aanhaalt en toepast op alle dienaren van het Woord van God: Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken (Ps. 116:10; 2 Kor. 4:13). Nu is het waar dat dit geldt van alle Christenen en kinderen van God, maar vooral degenen die God heeft aangesteld als organen van Zijn Heilige Geest moeten hierop letten. Wanneer wij spreken, dan is het God die in ons gehoord wil worden! Aangezien hij ons zo'n grote eer verleend heeft, dan is

toch het minste dat wij kunnen doen dat wij zijn leer in ons laten afdrukken en daar wortel laten schieten en dat wij dan met onze mond getuigenis afleggen van wat wij weten. In één woord: Wij moeten door God onderwezen zijn, voor we leermeester of doctor kunnen zijn".

Gebed en voorbede

Vanuit bovenstaande komen twee heel persoonlijke vragen op ons af. De eerste is gericht aan hen die zelf het Woord mogen bedienen, of zich op het ambt voorbereiden. Kennen wij persoonlijk dit onderwijs van de levende God? Staan wij ook naar de verdere doorwerking van de Heilige Geest in ons leven? Of verschrompelt en verarmt onze bediening omdat we geestelijk zo ver van huis zijn? Het is naar mijn gedachte dringend nodig dat we eerlijk onszelf deze vragen stellen voor het aangezicht van de Heere en gedrongen worden tot het gebed om de krachtige werking van de Geest in ons persoonlijk leven.

Maar er liggen hier ook vragen aan het adres van allen die zich week aan week onder de verkondiging zetten. Hoe vaak hebben wij deze week gebeden voor de dominee die zondag zal preken? Vragen wij of hij geleid mag worden door de Heilige Geest bij de voorbereiding, opdat het woord zondag werkelijk verkondigd mag worden "in betoning van Geest en van kracht"? Is het ons gebed dat hij de Schriften zal verstaan en helder zal zien wat de gemeente in geestelijk opzicht nodig heeft? Paulus vraagt in zijn brieven met klem aan de gemeenten om de voorbede voor de prediking en voor de prediker (Vgl. Kol. 4:3; Ef. 6:19). Hoeveel te meer is het nodig om voortdurend te bidden voor dienaars van het Woord in onze tijd! Dat gebeurt toch nog wel...?

(wordt vervolgd)

Middelharnis, A. Baars

Apeldoornse Dogmatiek (14)

Organische inspiratie

De Bijbel is Gods Woord in menselijk schrift. We zeggen dat er verscheidene opvattingen zijn over de verhouding God en bijbelschrijver. Welk aandeel had hij in het tot stand komen van de Schrift? De theorie waarmee Van Genderen het best uit de voeten kan is de zgn. organische inspiratietheorie. Deze theorie is een poging om recht te

doen aan zowel het goddelijke als het menselijke element in de Schrift. Volgende organische inspiratietheorie is de bijbelschrijver ook werktuig, instrument, orgaan van God Zelf, maar dan minder "slaafs" dan in de mechanische inspiratietheorie, waarin de schrijver alleen maar goddelijke dictaten zou hebben opgetekend.

Calvijn-Kuyper-Bavinck

Het was volgens Van Genderen onder meer Calvijn die de aandacht vestigde op de individualiteit en de eigen activiteit van de bijbelschrijver. Bij hem is echter nog geen sprake van de inspiratietheorie. Daarvoor moeten we bij Kuyper en Bavinck zijn. Zij handhaafden enerzijds de eenheid en betrouwbaarheid van de Schrift als Woord van God Zelf, maar hadden tegelijkertijd oog voor het historische karakter van de heilsopenbaring. Dat wil zeggen dat Bavinck bijv. ervan uitging dat de Heilige Geest het menselijk bewustzijn van de schrijver op allerlei wijze, door geboorte, opvoeding, natuurlijke gave, onderzoek, herinnering, nadenken, levenservaring enz. voorbereid heeft op zijn werk. Kortom: De bijbelboeken dragen het stempel van hun historische context.

Mozes, Paulus en Lukas

Van Genderen acht dit een juiste visie. "De boeken van de Bijbel dragen het stempel van hun ontstaan in een bepaalde tijd en een bepaalde cultuur" (88). Twee heel duidelijke voorbeelden zijn Mozes, die onderwezen werd in alle wijsheid van de Egyptenaren, en Paulus, die zijn scholing bij de Joodse rabbijnen heeft gehad. Lukas zelf zegt in zijn "woord vooraf" dat hij voordat hij zijn Evangelie schreef, alles eerst nauwkeurig is nagegaan (Lukas 1:1-4). Heel persoonlijk schrijven ook de psalmdichters over hun ervaringen die als Godsopenbaring bewaard worden.

Als wij het dus hebben over de organische inspiratie van de bijbelschrijver, dan bedoelen we daarmee "dat de auteurs van de boeken van de Bijbel geen willoze werktuigen waren, maar mensen die God met al hun functies en mogelijkheden volledig in dienst nam, omdat Hij Zijn Woord door middel van hen tot ons wilde laten komen" (88).

Rooms en Gereformeerd

Opmerkelijk in dit verband is het feit dat Rome het goddelijke element in de openbaring toch meer eerbiedigt dan bijv. de Gereformeerde Kerken in Nederland. Bij wijze van "herorientatie", waarvan sprake is in het bekende rapport "God met ons" (1981), heeft men zich daar in de loop van de jaren meer en meer verwijderd van de organische inspiratietheorie, door zoveel nadruk te leggen op de menselijke factoren in het tot stand komen van de Schrift, dat het goddelijke aandeel

drastisch verminderd is. De menselijke inbreng wordt nu overbelicht. Het tweede Vaticaanse Concilie van 1965 heeft gewaarschuwd voor een dergelijke ontwikkeling. God heeft wel allerlei mensen uitgekozen bij het schrijven van de heilige boeken maar toch moet men niet vergeten, zegt Rome, dat de boeken van de Schrift de Waarheid, die God omwille van ons heil in de heilige Schriften heeft willen doen optekenen, onwankelbaar, trouw en zonder dwaling leren. Daarmee heeft Rome zich officieel gewapend tegen het acute gevaar dat men via de vermenselijking van de Schrift het Woord van de levende God niet meer hoort en verstaat. In "God met ons" daarentegen wordt veel meer ruimte geclaimd voor "het menselijke tijdgebundene van de Schrift". En aangezien de bijbelschrijvers ook kinderen van hun tijd waren, kunnen we hun woorden natuurlijk niet al te letterlijk nemen. Het is duidelijk dat Van Genderen in dit opzicht meer waardering heeft voor Rome dan voor de lijn in de Gereformeerde Kerken. In de organische inspiratietheorie wordt zowel aan het goddelijke als menselijke element recht gedaan (als het gaat over het ontstaan van de Schrift). De tendens in de Gereformeerde Kerken gaat in de richting van vermenselijking van de Heilige Schrift, ten koste van de betrouwbaarheid daarvan!

Geen theorie zonder Geest

Terecht merkt Van Genderen aan het slot van paragraaf 7 op, dat de mooiste theorie over het ontstaan van de Bijbel geen nut doet als we vergeten dat de Heilige Geest Zich na Zijn "inspiratie" van de bijbelschrijver niet van de Heilige Schrift heeft teruggetrokken. Hij "laat haar niet over aan haar lot, maar Hij draagt en bezielt haar en brengt haar inhoud in allerlei vorm tot de mensheid, tot haar hart en geweten". Amen.

L.W. van der Meij.

Handreiking - 16

In de serie Bijbelstudieboekjes voor verenigingen van 11 tot 16 jaar zijn een 2-tal nieuwe boekjes verschenen handelend over Paulus en over Samuël. Beide boekjes zijn onderverdeeld in een 5-tal Bijbelstudies. Eerder verschenen in deze serie: Daniël, Petrus, Jona, Elisa, Gelijkenissen en Door het Geloof. Voor leidinggevendens zijn boekjes met ach-

tergrondinformatie beschikbaar. Ook zijn een aantal losse schetsen samengesteld voor behandeling op een avond, te weten: Pasen, U is heden geboren, 'k Zal gedenken, Zending, Jij en je naaste, Het is volbracht. Verdere informatie en bestelling: L. Oevermans, Achthoven 73, 4128 LX Lexmond, tel. 01836-1473. Het materiaal komt tot stand m.m.v. de predikantenstudiekring "Calvijn" en wordt uitgegeven door de Landelijke Commissie Jeugdcontacten L.C.J.

Voor AL uw:

boeken - bijbels - CD's
kantoorartikelen

Uw adres:



BOEKHUIS het KOMPAS
SCHERPENZEEL

Dorpsstraat 164, 03497-4355

Familie-eiland Texel.

Genieten van bos, duin, zee en strand
in de wijde rust van een prachtig eiland.

Bel voor een vakantie in eigen sfeer:

nog enkele bungalows in week 43.

bungalowpark

De Verrassing

Oosterend Texel, telefoon 02220-18391



VOOR BIJBELS
IN STATENVERTALING

Boeken van
blijvende
waarde

□□□□□□□□□□

Het blijvende Woord, deel 1 en 2
Beschrijvingen van leven en werk van 120 bekende en minder bekende oudvaders, met portretten en prachtige kleurenfoto's van kerkgebouwen waarin ze gepreekt hebben. Voornaam uitgevoerd in kloek formaat (22 x 29 cm). Prijs per deel (los verkrijgbaar) f 42,50

Niets kan haar glans verdoven
Geschiedenis van de Statenvertaling, rijk geïllustreerd, kloek formaat (22 x 29 cm), 180 pagina's f 39,50

Het leven van John Knox
De kerkhervormer van Schotland, beschreven door Th. McCrie. Geïllustreerd, gebonden, 275 pagina's f 29,75

Op reis naar de eeuwigheid
Overdenkingen van ds. E. Venema rond Bunyans Christenreis. Geïllustreerd, gebonden, 141 pagina's f 15,00

In de boekhandel verkrijgbaar en in onze bijbeldepots. Een uitgebreide folder wordt u op verzoek toegestuurd. Bestellingen zonder postzegel naar:

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING

Antwoordnr. 2809, 4140 WB Leerdam, tel. 03451-10155

REFORMATORISCH MAATSCHAPPELIJKE UNIE

OM KLEUR TE BEKENNEN

Het komt vaker voor dan je je bewust bent,
dat je op je werk kleur moet bekennen.

Hoe moeilijk dat is, weet je zelf wel.

De Reformatorisch Maatschappelijke Unie
(RMU) houdt zich intensief met dit kleur
bekennen bezig.

Een RMU-lidmaatschap is daarom zo gek
nog niet!



reformatorisch
maatschappelijke unie

Dat de RMU weet wat kleur bekennen is,
spreekt mij aan.

☐ Ik wil lid worden,
stuur mij een
aanmeldingsformulier.

☐ Ik wil een informatie-
pakket ontvangen.

Naam: _____

Adres: _____

Wpl. _____

Postcode: _____

Tel. _____

Handtekening _____

Bon opsturen in een envelop zonder postzegel naar
RMU Antwoordnummer 1139 3900 VB Veenendaal.

U kunt ook bellen! (tijdens kantooruren)

08385-43030

De RMU bevordert,
vanuit de Heilige Schrift
en de
Bijbelgeschiedenis,
bezinning op ieders
maatschappelijke functie,
goede samenwerking
overeenkomstig
Gods Woord en behartigt
de sociale en
economische
belangen van haar leden.



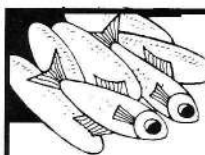
**Bemiddeling
Kraam- en
Gezinszorg
Meijer (B.K.G.M.)**

Reeds velen maakten gebruik van
de bemiddeling voor Kraam- en/of
Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg
nodig en u bezit geen TV, bel dan
gerust.

**Bemiddeling Kraam-
en Gezinszorg Meijer**

Telefoon 02943 - 1145, mevr. J. Meijer.



*brood
en vis*

UW HULP IS NODIG!

Meer dan 8000 vluchtelin-
gen-patiënten staan inge-
schreven in de "Vredesklini-
ek".

In dit jaar 1993 moet f 150.000.-
naar de Vredeskliniek worden
gestuurd.

**ONTVANGEN: f 79.000.-
NOG NODIG: f 71.000.-**

Dit werk moet doorgaan!
Wilt u daarvoor alstublieft ook hel-
pen met UW GIFT.

Het werk wordt gezegend.
Gods Woord wordt bekendge-
maakt. Het werk groeit. Hulp is
dringend nodig. Zij vragen niet aan
mensen om hulp. Zij bidden om
hulp.

Postgiro 31 55 32
Stichting "Bonisa-Zending"

Secretariaat: Schoolstraat 17, 2161 HB
Lisse, of op rek. 33.65.54.613 van
Rabobank te Lisse, t.n.v. Stichting
BONISA-zending. Gironr. van de
Rabobank 163525.

Lezingen en informatie met of zonder
dia's voor verenigingen en scholen kunt
u aanvragen bij dhr. T. Schultink, tel.
05270-15063, Donaustraat 5, 8303 WL
Emmeloord.

FINANCIËLE ADOPTIE



Miljoenen kinderen in de
Derde Wereld leven dagelijks
in een onbeschrijflijke nood.
Eén pennestreek en u brengt
verandering in een kinderleven.
Voor f 37,50 of f 40,- per
maand zorgt u voor voedsel,
kleding, christelijk onderwijs
en medische zorg.

Meld u aan als sponsor!

Postbus 560
4200 AN Gorinchem
Telefoon 01830-24288
Postbank 30.20.900
ABN-AMRO 50.98.11.566

**WOORD
& DAAD**

Nu een prachtig cadeau voor het hele gezin...

als u zich opgeeft als
abonnee van het
Reformatorisch Dagblad.

De nieuwe regionale aanpak van het Reformatorisch Dagblad geeft u nu meer nieuws uit uw regio. Ook uw plaatselijke omgeving is daarbij.



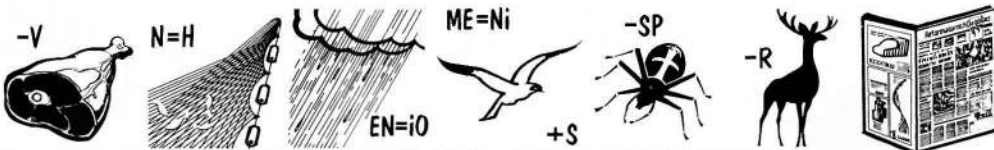
Dus mist u niets, u heeft wel veel extra!

Deze **nieuwe opzet** van het Reformatorisch Dagblad willen wij dit jaar **feestelijk** met u gedenken door u te laten **profiteren** van een **prachtige cadeau-aanbieding**. Als u nu jaarabonnee wordt (ten minste tot en met 31 december 1994) en u tevens de rebusprijsvraag oplost en invult, **ontvangt u van ons deze mooie Tefal-friteuse (gratis thuis)**.

Wilt u het Reformatorisch Dagblad eerst 14 dagen **gratis op proef**, kruist u dat dan aan op de bon. U krijgt van ons aan het eind van die 14 dagen een invulformulier voor de regio-rebusprijsvraag toegestuurd, dat u kunt gebruiken als u besluit om een abonnement te nemen.

(Dit aanbod is geldig als u de laatste zes maanden geen abonnement heeft gehad.)

Rebus



Bon in open envelop zonder postzegel zenden aan:

Reformatorisch Dagblad ald. abonneeservice,
Antwoordnummer 92 7300 VB Apeldoorn

- Ja, stuurt u mij het RD (aankruisen hetgeen van toepassing is)
- ☐ Ik wil de krant 14 dagen gratis ontvangen
- ☐ Ik neem een abonnement (ten minste tot en met 31 december 1993) en doe mee met de rebus
(De prijs van een jaarabonnement voor 1993 is f 327,35 met 2 weken gratis).

Naam: dhr./mevr.:

Adres: nr.:

Postcode:

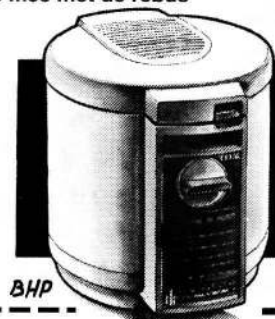
Plaats:

Tel.: Handtekening:

Mijn oplossing is:



BON!



BHP